

Tasand	Kood	Oskus	Kirjeldus	Oskus	Oskus/teadmine	Meretransport	Lennutransport	Raudteetransport	Logistika/tarneahel	Maanteetransport
		ÜLDOSKUSED	Töömaailma erioskuste kasutamiseks vajalikud eeldusoskused, mis on ülekantavad kõikidele töömaailma valdkondadele	K 1. Üldpädevused/ülekantavad oskused (Transporditeenused)	K 1. Õppekavade ja õppetasemetele ülesed rohepädevused (Transporditeenused)					
1	1.	Mõtetmisoskused	Teabe ja kontseptsioonide töötlemiseks vajalikud kognitiivsed oskused	Teabe ja kontseptsioonide töötlemiseks vajalikud kognitiivsed oskused	Teabe ja kontseptsioonide töötlemiseks vajalikud kognitiivsed oskused	Erialane teabe ja kontseptsioonide töötlemine	Erialane teabe ja kontseptsioonide töötlemine	Erialane teabe ja kontseptsioonide töötlemine	Erialane teabe ja kontseptsioonide töötlemine	Erialane teabe ja kontseptsioonide töötlemine
2	1.1.	Analüüsioskus	Kasutab mõtlemisel loogikat ja süsteemset arutlust, et näha nähtustevahelisi suhteid, teha järeldusi, tuvastada alternatiivsete lahenduste tugevad ja nõrgad küljed ning leida probleemide võimalikud lahendamise viisid.	Probleemide lahendusoskus/otsustusvõime	Okosüsteemide/bioloogilise mitmekesise kaitse ja säilitamine kaitsmine	Keskonna- ja okeanograafia andmete analüüsimine: graafikute ettevalmistamine, seoste tuvastamine ja kirjeldamine	Lennuteed, maapealne teenindus.	Multimodaalsed veoviisid. Parimate meetodite analüüs, taaskasutamise tehnoloogiate määratlemine, raudtee protsessides. Plaanide väljatöötamine ja rakendamine bioloogilise mitmekesise säilitamiseks ja kaitseks raudteega mõjutatud piirkondades.	Vedude dokumentatsiooni digitaliseerimine	Vedude dokumentatsiooni digitaliseerimine
				Kriitiline mõtlemine	Keskonnahoiu ja kestlikkuse põhimõtete tundmine	Meretranspordisüsteemi (-elementide) hindamine keskkonnasäästlikkusest lähtuvalt. Võimalike muudatusstenaariumite analüüs..		Optimaalse veoviisi ja veovahendi valik. Raudtee taristu kavandamine ja ehitamine, võttes arvesse negatiivse mõju minimeerimist keskkonnale.	Globaalse majanduspoliitika ja regulatsioonide (sanksioonid) tundmine	Globaalse majanduspoliitika ja regulatsioonide (sanksioonid) tundmine
				Loogiine mõtlemine		Tasuvusanalüüsi läbiviimise teadmine merendus (keskkonna kahju vs majanduslik kasu).		Loogika ja analüütiliste oskuste rakendamine energia tarbimise ja Co2 heidete vähendamisele suunatud tehnoloogiate väljatöötamisel ja rakendamisel.	Keskonnamõju arutamise meetodid	Loogika ja analüütiliste oskuste rakendamine energia tarbimise ja Co2 heidete vähendamisele suunatud tehnoloogiate väljatöötamisel ja rakendamisel.
				Interdistsiplinaarne mõtlemine				Protsessijuhtimine/muutuste juhtimine raudteesektoris võttes arvesse interdistsiplinaarseid; tehnoloogia, keskkonna ja sotsiaalmajandusliku tegureid.	Keskonnasäästlik tarneahel	Protsessijuhtimine/muutuste juhtimine võttes arvesse interdistsiplinaarseid; tehnoloogia, keskkonna ja sotsiaalmajandusliku tegureid.
2	1.2.	Probleemidega tegelemine	Tuvastab ja sõnastab tekkida võivad ning juba tekkinud probleemid. Hindab võimalusi ja strateegiaid lahenduse leidmiseks.	Probleemi sõnastusoskus/põhjuste välja selgitamine	Teadmised valdkonna kliimaeesmärkidest	Merenduse infrastruktuuri teadlikkus. Nende kasutamise eesmärkide tundmine		Probleemide prioriteedi määratlemine, eesmärgiga edendada jätkusuutlikku ja targa arengut raudteesektoris, arvestades taristu, liiklusjuhtimise ja teenuste osutamise aspekte.	Vastutustundlik hankimine	
					Teadlikkus globaalsetest (majandus, innovatsioon)trendidest				e-veondus/dokumentatsiooni digitaliseerimine/andmekomplektid	
					Multimodaalsuse printsiip				Linnastumine	
					Keskonna mõjude teadvustamine, analüüsimine, hindamine				Maakasutus	Maakasutus
2	1.3.	Õppimisoskus	Omandab uusi teadmisi ja oskusi. Mõtestab ja väärtustab õpitu sisulist tähendust.	Elukestev õpe/õppimisoskus		Rakendab õpitud merendusega seotud praktilist, oskab juurde õppida ja iseseisvalt otsida vajalikku informatsiooni ülesannete lahendamiseks merel (kus puudub võimalus pöörduda õpetaja/instruktori poole)	Võime kiiresti õppida ja kohaneda uute tehnoloogiliste muudatustega valdkonnas.	Võime kiiresti õppida ja kohaneda uute tehnoloogiliste muudatustega valdkonnas.	Võime kiiresti õppida ja kohaneda uute tehnoloogiliste muudatustega valdkonnas.	Võime kiiresti õppida ja kohaneda uute tehnoloogiliste muudatustega valdkonnas.
2	1.4.	Loovmõtlemine	Käsitleb teemat või olukorda eri vaatenurkadest ja kombineerib tähelepanekuid tavapärasest erinevateks uudeks lahendusteks. Kasutab, täiustab või sobitab olemasolevaid ja uudeid tööviise, tooteid ja teenuseid.	Innovatsioon/ideede genereerimine		Osab leida laeval ise lahendust probleemile	Innovaatilisus. Ülekanne mujal kasutatavatest lahendustest.	Teavituskampaaniate väljatöötamine, suunatud personali ja avalikkuse keskkonnalaase teadlikkuse ja vastutuse suurendamiseks.		Teavituskampaaniate väljatöötamine, suunatud personali ja avalikkuse keskkonnalaase teadlikkuse ja vastutuse suurendamiseks.
2	1.5.	Ruumiline mõtlemine	Tajub adekvaatselt esemete ja ruumi kolmemõõtmelisust ning nende osade vahelisi suhteid ja mõtte.			Ruumiliste kujundite ettevalmistamine ning jooniste arusaamine erinevate vaadetest.	Lennutransport, lennukoridorid.	Raudtee taristu projekteerimine (BIM), liikluse kavandamine	Saab aru kaupade ja transpordikanalite ruumilistest mõõtmetest.	Saab aru kaupade ja transpordikanalite ruumilistest mõõtmetest. Liikluse kavandamine ja projekteerimine
2	1.6.	Matemaatiline kirjaoskus	Kasutab asjakohaseid matemaatilisi põhimõtteid, mõisteid, protsesse ja meetodeid.			Matemaatiliste terminide õige kasutamine merenduses (nt meremiili ja miili erinevuse tundmine, sõlmed vs km jne., kraadid, min, sek.)	Rakendab korrektsed meetodid lahenduste leidmiseks.	Raudtee kaubavedu planeerimine, veduri veovõime arvutamine, raudtee geometria, raudtee elektritehnika ja automaatika.		
1	2.	Enesejuhtimisoskused	Oskused, mis aitavad kaasa eneseanalüüsile ning enda võimete ja potentsiaali paremale realiseerimisele	Oskused, mis aitavad kaasa eneseanalüüsile ning enda võimete ja potentsiaali paremale realiseerimisele	Oskused, mis aitavad kaasa eneseanalüüsile ning enda võimete ja potentsiaali paremale realiseerimisele	Erialaste võimete ja potentsiaali parema realiseerimise oskused	Erialaste võimete ja potentsiaali parema realiseerimise oskused	Erialaste võimete ja potentsiaali parema realiseerimise oskused	Erialaste võimete ja potentsiaali parema realiseerimise oskused	Erialaste võimete ja potentsiaali parema realiseerimise oskused
2	2.1.	Väärtustest lähtumine	Järgib oma tegevuses nii isiklikke, ühiskondlikke kui ka organisatsiooni väärtusi ja põhimõtteid.	Eetiliste lahenduste leidmine/väärtustest lähtumine	Toimimine multikultuurset keskkonnas/mitmekesises austamine Sotsiaalne õiglus/vastutus	Taastuvad ja taastumatud loodusressursid	Meresõiduohutuse ja riskide tundmine, keskkonna mõjude hindamine.	Raudtee ohutus ja riskid, keskkonna mõjude hindamine.	Rahvusvaheline koostöö ja partnerlus.	Valmisolek kiireks reageerimiseks töötingimuste muutustele ja kohanemine uute nõudmistega.
2	2.2.	Juhistest ja nõuetest lähtumine	Järgib tööd tehes juhiseid, valdkondlikke nõudeid, eeskirju, õigusakte, standardeid, konventsioone jmt.		Keskonnakaitsenõuete järgimine/Standardite, seadusandluse ning nõuete tundmine ja järgimine Ohutusnõuete järgimine		Seadusandlus, eeskirjad, juhendmaterjalid, ohutusnõuded.	Raudtee seadus, tehnikasüsteemskiri, TSI, ohutuse aspektid, veoeskirjad ja keskkonna määrused.		Valdkondlike nõuete täitmine sh. riikide vahelised kokkulepped, eeskirjad, määrused

2	2.3.	Kohanemisoskus	Tuleb probleemideta toime muutuvate olukordade ja keskkonnamuutustega. Reageerib muutustele ja ootamatustele adekvaatselt ja asjalikult.		Tehnoloogiline teadlikkus ja tehnoloogiate rakendamine/Uue tehnoloogia kasutuselevõtt			Õnnetuse järgne tegevus ja mõjude likvideerimine. Muudatuste juhtimine ja tehnoloogiline areng.	
					Ülevaade energiakandjatest				
					Keskkonnamuutustega toimetulek/müra vähendamine				
2	2.4.	Stressijuhtimine	Mõistab pingelistes ja keerulistes olukordades oma tundeid, mõtete ja käitumise tagamaid ning reguleerib neid vastavalt olukorrale.			Stressijuhtimise meetodite tundmine merenduses. Meetodite rakendamise oskus	Inimtegur lennunduses.	Võime teha põhjendatud tehnilisi otsuseid ja juhtida meeskonda keerulistes tehnilistes väljakutsete tingimustes.	Oskus säilitada rahu ja teha otsuseid rasketes olukordades.
2	2.5.	Iseseisev tegutsemine	Lahendab teiste või iseenda püstitatud ülesandeid minimaalse juhendamisega.	Enesejuhtimine sh ajaplaneerimine				Võime iseseisvalt planeerida tööülesandeid ja järgida töögraafikut. Oskus säilitada rahu ja teha otsuseid rasketes olukordades. Oskus järgida ettenähtud ohutusstandardeid iseseisvalt töötamisel.	Võime iseseisvalt planeerida tööülesandeid ja järgida töögraafikut. Oskus säilitada rahu ja teha otsuseid rasketes olukordades. Oskus järgida ettenähtud ohutusstandardeid iseseisvalt töötamisel.
2	2.6.	Eesmärkide saavutamise	Teeb eesmärgi saavutamiseks kohaseid valikuid ja otsuseid. Tegutseb järjekindlalt ülesande täitmise või tegevuse lõpuleviimise nimel.					Tehniline kompetents. Täpsus tegevuste planeerimisel ja nende täitmise ajal.	Tehniline kompetents. Täpsus tegevuste planeerimisel ja nende täitmise ajal.
2	2.7.	Tervist säästev tegutsemine	Järgib töötervishoiu ja ohutusnõudeid, kasutades töö tegemist soodustavaid ning enda ja teiste tervist säästavaid tööviise, asendeid, vahendeid ja võtteid.	(Väimse)tervise teadlik hoiak			Töökeskonnaohutus lennunduses.	Võime koollitada meeskonna liikmeid ja toetada kõrgeid ohutusstandardeid. Kõrge prioriteet tööturvalisusele, hõlmates kõiki ohutusstandardeid ja -protokolle. Oskus hinnata riske ja võtta meetmeid, et tagada ohutu töökond.	Võime ettenäha riske, neid maandada, koollitada meeskonna liikmeid ja nõuda kokkulepitut ohutusstandardite täitmist.
2	2.8.	Vastutuse võtmine	Seostab oma otsuseid ja tegevust võimalike tagajärgedega ning on valmis ja võimeline tulemustest aru andma.	Isiklik vastutus	Jäätmetekke vältimine, Taaskasutuspõhimõtete rakendamine	Hieraarhiilise struktuuri tundmine ja vastutuse tase määramine	Tegevus, tulemus seosed	Oskus näha ette võimalikke probleeme ja võtta vajalikke meetmeid ennetamiseks. Valmisolek võtta initsiatiivi ja tegutseda ilma otsese järelevalveta.	Oskus näha ette oma otsuste (otsustamatuse) võimalikke tagajärgi ja võtta vajalikke meetmeid riskide maandamiseks. Valmisolek võtta initsiatiivi ja teha otsuseid ning tegutseda ilma otsese järelevalveta. Valmisolek vastutada tagajärgede eest.
1	3.	Lävimisoskused	Oskused, mida kasutatakse suhtlemiseks, inimestega koos töötamiseks ja ühiste eesmärkide saavutamiseks	Oskused, mida kasutatakse suhtlemiseks, inimestega koos töötamiseks ja ühiste eesmärkide saavutamiseks	Oskused, mida kasutatakse suhtlemiseks, inimestega koos töötamiseks ja ühiste eesmärkide saavutamiseks	Oskused, mida kasutatakse suhtlemiseks, inimestega koos töötamiseks ja ühiste eesmärkide saavutamiseks	Oskused, mida kasutatakse suhtlemiseks, inimestega koos töötamiseks ja ühiste eesmärkide saavutamiseks	Oskused, mida kasutatakse suhtlemiseks, inimestega koos töötamiseks ja ühiste eesmärkide saavutamiseks	Oskused, mida kasutatakse suhtlemiseks, inimestega koos töötamiseks ja ühiste eesmärkide saavutamiseks
2	3.1.	Suhete loomine ja hoidmine	Loob ja arendab pikajalisi, usaldusväärseid ja meeldivaid suhteid.	Vastutustundlikud koostööoskused	Sotsiaalne vastutus/kogukonna kaasamine		Sotsiaalne vastutus.	Sotsiaalne vastutus/kogukonna kaasamine	Sotsiaalne vastutus
2	3.2.	Suhtlemisoskus	Loob teiste inimestega hea kontakti, väljendab end viisakalt ja arusaadavalt.			Inimfaktori arvestamine autonoomsetel laevadel. Suhteline mitmekultuursetes keskkonnas		Tööülesannete delegerimise oskus. Suurepärase suhtlusoskused erinevate personalitasanditega, sealhulgas inseneride, tehnikute, juhtide ja teiste huvipooltega.	Tööülesannete delegerimise oskus. Suurepärase suhtlusoskused erinevate personalitasanditega, sealhulgas inseneride, tehnikute, juhtide ja teiste huvipooltega.
2	3.3.	Meeskonna- ja koostööoskus	Teeb koostööd nii ühiste eesmärkide saavutamise nimel kui ka erinevate eesmärkide korral, arvestades kõigi poolete vajaduste ja seisukohtadega.	Meeskonnatöö oskus		Multikultuursete meeskondade juhtimine	Delegerimine sh kaasamine.	Selge ja tõhus võimekus suhelda erinevate meeskonnaliikmetega. Oskus kuulata aktiivselt ja mõista teiste seisukohti. Erinevate spetsialistide kaasamine, moodustades tugeva ja hästi toimiva meeskonna.	Oskab suhelda erineva keele ja kultuuritaustaga meeskonnaliikmetega ning panna nad ühise eesmärgi nimel koostööle. Oskus kuulata aktiivselt ja mõista teiste seisukohti. Erinevate spetsialistide kaasamine, moodustades tugeva ja hästi toimiva meeskonna.
2	3.4.	Eestvedamisoskus	Motiveerib teisi ühise eesmärgi nimel tegutsema ja soovitud tulemusi saavutama. Vajaduse korral delegerib ülesandeid. * Selle oskuse fookus on teiste inspireerimisel ja motiveerimisel, mitte meeskonna juhtimisel ja juhendamisel (vt oskus 4.2. Meeskonna juhtimine).	Juhtimisoskus			Protseptide juhtimine merenduses	Delegerimine ja protseptide juhtimine.	Valmidus jagada teadmisi ja kogemusi teiste meeskonnaliikmetega. Probleemide ja tööülesannete kiitutamise oskus, eesmärgil neid lahendada üks teise järgi, saavutades pöstitatud probleemi lahendamist.
				Algatusvõime				Tegevuste koordineerimine eesmärgil tagada nende tõhusa integreerimise raudteeparaadise. Võime kiiresti reageerida hädaolukordadele ja teha otsuseid ebakindlates tingimustes.	
2	3.5.	Teabe esitamine	Esitab avalikkusele, sihtrühmale või isikule selgelt asjakohast teavet suuliselt, kirjalikult või visuaalselt.	Väljendus - ja esinemisoskus			Edastab teavet asjakohaselt. ja struktureeritult.	Oskus struktureerida infot nii, et see oleks kergesti vastuvõetav ja meeldejääv. Võime tuvastada põhielemendid ja keerulise teabe kokkuvõtmine põhilisteks aspektideks. Professionaalse eetika.	Oskus struktureerida infot nii, et see oleks kergesti vastuvõetav ja meeldejääv. Võime tuvastada põhielemendid ja keerulise teabe kokkuvõtmine põhilisteks aspektideks. Professionaalse eetika.

2	3.6.	Keeleoskus*	Kasutab enese suuliseks või kirjalikuks väljendamiseks vähemalt üht keelt või keelesüsteemi ning saab aru teiste samas keeles väljendatust.	Suhtlemisoskused sh võõrkeeles		Uute ingliskeelsete terminite tundmine säästvast arengust.	Terminoloogia tundmine.	Valdkondlikud Eesti ja Inglise keel. Tehniline täpsus, terminoloogia kasutamise oskus, paindlikkus suhtlusstiili valikul vastavalt auditooriumile (tehnilised spetsialistid, juhtkond, avalikkus).	Valdkondlikud Eesti ja Inglise keel. Tehniline täpsus, terminoloogia kasutamise oskus, paindlikkus suhtlusstiili valikul vastavalt auditooriumile (tehnilised spetsialistid, juhtkond, avalikkus).	Valdkondlikud Eesti ja Inglise keel. Tehniline täpsus, terminoloogia kasutamise oskus, paindlikkus suhtlusstiili valikul vastavalt auditooriumile (tehnilised spetsialistid, juhtkond, avalikkus).
2	3.7.	Digitaalne kirjaoskus**	Kasutab digitaalsete süsteemide, tööriistade ja rakenduste ning töötleb digitaalset teavet.	Digitäpdeusus		Digitaalne laevajuhtimine. Digitaalsete kaartide valmistamine.		Infovahetus ja kommunikatsioon, raudtee liikluse planeerimine ja -juhtimine. Võime kohandada sõnumit, võttes arvesse kuulajate tehnilist arusaama. Oskus kasutada erinevaid suhtluskanaleid, nagu e-mail, radioside, sms.	Tarneaehela osaliste vahelise infovoo digitaliseerimine.	Tarneaehela osaliste vahelise infovoo digitaliseerimine, sh. e-CMR
2	3.8.	Märgisüsteemide kasutamine	Loob, arendab ja kasutab info edastamiseks või vastuvõtmiseks võimalikult universaalseid koode, märke, sümboliteid ja nende süsteeme.			Laevanduse autonoomsed lahendused	E-logistika	Tähised, lühendid (sh seadusandluses)	Ohtlike kaupade vedu, SMGS Lisa 2 ja RID reeglistik. Liiklusjuhtimine ja veeremise juhtimine.	Teab ja kasutab valdkondlike lühendeid ja akronüüme, sh, Incoterms, jms
						3D modelleerimine				
						E-kommerts				
						Liitreaalsus				
		ERIOSKUSED	Konkreetsed valmised, materiaalse, sotsiaalse, tehnilise või korraldusliku ülesande lahendamiseks vajalikud oskused	ERIOSKUSED	ERIOSKUSED	ERIOSKUSED	ERIOSKUSED	ERIOSKUSED	ERIOSKUSED	ERIOSKUSED
1	4	Juhtimisioskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused	Inimeste, süsteemide ja protsesside juhtimise ja korraldamisega seotud oskused
2	4.1.	Organisatsiooni juhtimine	Suunab, juhhib ja kontrollib organisatsiooni tegevust ja ressursse, et saavutada eesmärgid ning täita strateegilisi plaane.	Strateegiline planeerimine		Meremajanduse keskkonna strateegiline planeerimine	- oskab analüüsida võimalusi konkurentsivõime ja tõhõive parendamiseks lennunduses lähtuvalt roheoskuste rakendamise; - oskab analüüsida seoseid kasvavate keskkonnanõuete, klientide ja teiste sidusrühmade vajaduste ning ettevõtete loodava väärtuse ja kasumi kasu vahel; - kokkuhoiukohtade leidmine igapäevatoos ja protsessides - majanduslik kasu ja tööle kuluv aeg;		Suunab, juhhib ja kontrollib organisatsiooni tegevust ja ressursse, et saavutada jätkusuutlikkuse eesmärgid ning täita strateegilisi plaane.	Suunab, juhhib ja kontrollib organisatsiooni tegevust ja ressursse, et saavutada jätkusuutlikkuse eesmärgid ning täita strateegilisi plaane.
				Ressursside planeerimine						
2	4.2.	Meeskonna juhtimine	Seab meeskonnaliikmete tööle organisatsiooni eesmärkidest lähtuvad eesmärgid. Planeerib ja koordineerib meeskonna, töötajate või õpilaste rühma tegevusi.					Võime ettenäha riske, neid maandada, koollitada meeskonna liikmeid ja nõuda kokkulepitud ohutusstandardite täitmist.		
2	4.3.	Personali juhtimine	Täidab töötajate ja nende kohta käivate andmete haldamisega seotud ülesandeid.			Täidab töötajate ja nende kohta käivate andmete haldamisega seotud ülesandeid.				
2	4.4.	Protsesside juhtimine	Tegevuste järjekorra kaardistamise, planeerimise, korraldamise, jälgimise, mõõtmise ja optimeerimisega seotud oskused eesmärgiga saavutada suurem tõhusus, vähendada vigu ja tagada parem lõpptulemus.		Viimase miili tarne/planeerimine	Laevateede optimeerimine	- oskab rakendada seadustest, määrustest ja juhenditest tulenevaid nõudeid kliinaneutraalsuse tagamiseks lennunduses: CORSIA, ICAO Annex 16, jt; - optimeeritud lennutteed; - oskab arvestada õhusõidukite tüüpide sertifitseerimisele seotud mura standarditega ja oskab rakendada müravastaseid protseduure; - lühimaa ja pikamaalennud (erinevuste analüüs ja tulemused); - tunneb Eesti lennundusseadusest tulenevaid nõudeid ja oskab neid rakendada oma eriala või ametikoha valdkonnas piires;		Tegevuste järjekorra kaardistamise, planeerimise, korraldamise, jälgimise, mõõtmise ja optimeerimisega seotud oskused eesmärgiga saavutada suurem tõhusus, vähendada keskkonnamõju, vigu ja tagada parem lõpptulemus.	Tegevuste järjekorra kaardistamise, planeerimise, korraldamise, jälgimise, mõõtmise ja optimeerimisega seotud oskused eesmärgiga saavutada suurem tõhusus, vähendada keskkonnamõju, vigu ja tagada parem lõpptulemus.
						Laevateekonna/sõiduteekonna optimeerimine	Optimaalsed lennutteed.			

2	4.5.	Keskkonna korraldamine	Planeerib, rakendab, jälgib ja kontrollib meetmeid, tegevusi jms, et kaitsta ja säilitada keskkonda ning vähendada inimtegevuse negatiivset mõju loodusele.	Keskkonna ja looduse väärtustamine	Ringmajandus	Sadamate jäätmekäitlus	- teab erinevaid tulevikuküsituseid ning nende eripärasid (tootmine, hoiustamine); - oskab analüüsida võimalusi keskkonnahoidlikuks lennunduseks (CO ₂ , NO _x); - mõistab Ühtse Euroopa taeva rakendamise (sh võrgukeske ja digitaalse ATM-süsteemi) eesmärgi ja innovatsiooni ning maapealsete tegevuste süsinikuheite vähendamise kiirendamise olulisust; - mõistab rahvusvahelise lennunduse heitmete leevendamiseks erinevate meetmete - mõistab lennujaama ja õhusõiduki käitaja ning õhusõiduki kütuse tarnija ja käitleja kohustusi kestlike lennukikütuste kasutuselevõtu ja tarnimise osas; - lennujaamades kasutatavad kemikaalid, jäätmekäitlus, vee erikasutus;"		Planeerib, rakendab, jälgib ja kontrollib meetmeid, tegevusi jms, et kaitsta ja säilitada keskkonda ning vähendada ressursikasutust ja inimtegevuse negatiivset mõju loodusele.
					Toodete/teenuste elukaare keskkonnamõju arvutamine	Merekeskkonnamõjude hindamine ja teadlikkus	Keskkonnamõjude hindamine (müra, mitemeksisus jne)		
						Mereveokonteinerite elukaar	Kommerts- ja militaarlennundus.		
						Kommertsekspluaatsiooniga seotud keskkonna riskide hindamine ja minimeerimine			
2	4.6.	Õhukonna korraldamine	Tunneb kohalikke olusid, vajadusi ja võimalusi mingi piirkonna või kogukonna tasandil ning võtab meetmeid olukorra parandamiseks oma vastutusalas ja -valdkonnas.			Meresõiduhutus ja riskide hindamine			
2	4.7.	Hariduse korraldamine	Organiseerib hariduspoliitika ja strateegiate väljatöötamist ning kavandab ja koordineerib õpi- ja õpetamistegevust, et luua õppuritele soodne õpikeskkond ning toetada nende arengut.						
2	4.8.	Kultuuri korraldamine	Planeerib, organiseerib ja juhib kultuuritegevusi ja -projekte mingis piirkonnas või ürituse raames.						
2	4.9.	Turismi korraldamine	Planeerib, organiseerib ja juhib turismitegevusi ja -projekte mingis piirkonnas või ürituse raames.						
1	5.	Haldamisoskused	Intellektuaalse, füüsilise ja finantsvara planeerimise, juhtimise, korraldamise ja administreerimisega seotud oskused	Haldamisoskused	Intellektuaalse, füüsilise ja finantsvara planeerimise, juhtimise, korraldamise ja administreerimisega seotud oskused	Intellektuaalse, füüsilise ja finantsvara planeerimise, juhtimise, korraldamise ja administreerimisega seotud oskused	Intellektuaalse, füüsilise ja finantsvara planeerimise, juhtimise, korraldamise ja administreerimisega seotud oskused	Intellektuaalse, füüsilise ja finantsvara planeerimise, juhtimise, korraldamise ja administreerimisega seotud oskused	Intellektuaalse, füüsilise ja finantsvara planeerimise, juhtimise, korraldamise ja administreerimisega seotud oskused
2	5.1.	Dokumenteerimine	Talletab, korrastab ja säilitab kirjallikul, digitaalsel, esemelisel vm kujul teavet, et tagada selle kasutatavus.			Talletab, korrastab ja säilitab kirjallikul, digitaalsel, esemelisel vm kujul teavet, et tagada selle kasutatavus.			Talletab, korrastab ja säilitab kirjallikul, digitaalsel, füüsilisel vm kujul teavet, et tagada selle kaitstus ja kasutatavus.
2	5.2.	Dokumendi koostamine	Koondab teksti ja muu teabe üheks tervikuks (nt aruanne, leping, memorandum).			Koondab teksti ja muu teabe üheks tervikuks (nt aruanne, leping, memorandum).			Koondab teksti ja muu teabe üheks tervikuks (nt aruanne, leping, memorandum).
2	5.3.	Teabe haldamine	Loob, kogub, korrastab, säilitab, kasutab ja jagab mitmesugust teavet ja andmeid ning juhib sise- ja väliskommunikatsiooni, et toetada organisatsiooni või projekti eesmärgi ja otsuste tegemist. * Sial ei kuulu teadmusjuhtimine (vt oskus 4.4.x. Innovatsiooni juhtimine).						
2	5.4.	Vara haldamine	Füüsilise, intellektuaalse ja finantsvara juhtimise ja haldamisega seotud oskused			Füüsilise, intellektuaalse ja finantsvara juhtimise ja haldamisega seotud oskused			Füüsilise, intellektuaalse ja finantsvara juhtimise ja haldamisega seotud oskused
1	6.	Ohutuse ja turvalisuse tagamine	Ohutuse, kriisiohje, pääste, korralduste, piirivalve ja sõjandusega seotud oskused	Ohutuse ja turvalisuse tagamine	Ohutuse ja turvalisuse tagamine	Ohutuse ja turvalisuse tagamine	Ohutuse ja turvalisuse tagamine	Ohutuse ja turvalisuse tagamine	Ohutuse ja turvalisuse tagamine
2	6.1.	Riski juhtimine	Juhib riskide haldamisega seotud tegevusi ning vastutab riskijuhtimisplaanis toodud meetmete elluviimise eest, et tagada organisatsiooni või riigi toimepidevus.		Tegevustega seotud riskide hindamine	Meretaristu julgeoleku hindamine ja tagamine			Juhib logistikariskide haldamisega seotud tegevusi ning vastutab riskijuhtimisplaanis toodud meetmete elluviimise eest, et tagada organisatsiooni või tarneahela toimepidevus.
2	6.2.	Kriisijuhtimine	Otsustab, kas tegemist on kriisiga ning juhib õnnetuste, rikete, avariide, epideemiade, hädaolukordade jm kriisidega seotud tegevusi.			Otsustab, kas tegemist on kriisiga ning juhib õnnetuste, rikete, avariide, epideemiade, hädaolukordade jm kriisidega seotud tegevusi.			
2	6.3.	Korra kaitsmine	Kaitseb inimesi, vara, andmeid jm olulisi ressursse mitmesuguste ohtude eest.		Sisejulgeolek	Julgeoleku aspektide hindamine			

2	6.4.	Päästmine	Võtab kriisiolukorras või õnnetusjuhtumi korral meetmeid, et minimeerida selle tagajärgi ning päästa võimalikult palju ohtu sattunud inimesi, loomi ja vara ning kaitsta keskkonda.		Reostuse vältimine ja tõrje	Laeva meeskonnaliikmete läbitavad koolitused õnnetusjuhtumitega tegelemisel				
				Küberturvalisus/ küberhügieen		Laevanduse autonoomsed lahendused (valmisolek reageerida kriisisituatsioonis)				
1	7.	Ostu-, müügi- ja turundusoskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused	Ostmise, müümise, turundamise jm kaubanduslike tehingute ja tegevustega seotud oskused
				Ettevõtlikkus						
2	7.1.	Hankimine	Soetab hankeprotseduuri reegleid järgides vajaliku toote, tellib teenuse, leiab koostööpartneri vm.						Soetab vastustundliku hankimise reegleid järgides vajaliku toote, tellib teenuse, leiab koostööpartneri vm.	Tellib vastustundliku hankimise reegleid järgides teenuse, leiab koostööpartneri vm.
2	7.2.	Turundamine	Loob, kommuneerib ja pakub tooteid, teenuseid jms, mis vastavad klientide vajadustele ja soovidele, et neid tooteid, teenuseid jm müüa ning saavutada ettevõtte eesmärgid (nt kasumlikkus ja kasv).							
2	7.3.	Müümine	Müüb kokkulepitud tasu eest tooteid või teenuseid organisatsioonidele või üksikisikutele.							
1	8.	Hindamis- ja uurimisoskused	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi	Arendatavad oskused, mida inimestel on vaja teabe ja andmete metoodiliseks töötlemiseks, et saavutada kasutuskõlblikke tulemusi
2	8.1.	Mõõtmine	Teeb mõõtevahendi (nt kaal, nihk, ampermeeter, mal vmt) abil kindlaks mõõdetava suuruse arväärtuse (nt raskus, pikkus, voolutugevus, nurgakraad vmt).			Merealade planeerimine			Rakendab ja kohandab keskkonnamõjuhindamise metoodikat ning teeb kindlaks kasvuhoonegaaside heitme.	
2	8.2.	Auditeerimine	Hindab organisatsiooni, ettevõtte, protsessi või süsteemi vastavust seatud standarditele, nõuetele või eesmärkidele.						Hindab koostööpartneri organisatsiooni, ettevõtte, protsessi või süsteemi vastavust vastustundlikkuse standarditele, nõuetele või keskkonnamõju eesmärkidele.	
2	8.3.	Kvaliteedi hindamine	Kontrollib tegevuste, toodete, teenuste jm vastavust etteantud normidele, standarditele, spetsifikatsioonidele ja muudele tingimustele.						Kontrollib koostööpartnerite tegevuste, toodete, teenuste jm vastavust etteantud vastustundlikkuse normidele, Euroopa ESG standarditele, spetsifikatsioonidele ja muudele keskkonnamõju eesmärkidele.	Kontrollib koostööpartnerite tegevuste, toodete, teenuste jm vastavust etteantud vastustundlikkuse normidele, Euroopa ESG standarditele, spetsifikatsioonidele ja muudele keskkonnamõju eesmärkidele.
2	8.4.	Mõju hindamine	Hindab tegevuste, objektide, nähtuste vmt mõju keskkonnale, elanikele, partneritele, tootmisele või organisatsiooni eesmärkide saavutamisele.	Heitgaaside vähendamine	Jätkusuutlik laevade ümberehitamine	- tunneb mootoriga õhusõiduki keskkonnamõjuhindamise nõudeid ja oskab neid rakendada eriala või ametikoha valdkonna piires, sh oskab leida seadusest heitgaaside saasteainete heitkoguste ja määrateme piirväärtusi - mõistab 4R-i põhimõtete rakendamise võimalusi (reuse, repair, repurpose, recycle) lennunduses; - tunneb nõudeid elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele ja oskab neid rakendada eriala või ametikoha valdkonna piires;		Hindab enda ja koostööpartnerite tegevuste, objektide, nähtuste vmt mõju keskkonnale, elanikele, partneritele, tootmisele või organisatsiooni ESG eesmärkide saavutamisele.		
				Süsiniikujalajälgimise hindamine	Kütusteteooria/alternatiivsed kütused	kütusteteooria/alternatiivsed kütused				
2	8.5.	Ressursside hindamine	Hindab objektide, vara, toodete, teenuste, tehnoloogia jm väärtust, tähtsust või kvaliteeti ning leiab hinnatava turuväärtuse konkreetsel ajahetkel.	Ressursside optimaalne kasutus	Taastuenergia rakendamine			Hindab materjalide, vara, toodete, teenuste, tehnoloogia jm väärtust, ressursikulu ning leiab hinnatava keskkonnamõju konkreetsel ajahetkel.		
2	8.6.	Prognoosimine	Selgitab välja tulevikuolukorra või -vajadused.		Meretuulepargid	mõistab hetkeolukorra ja tuleviku seoseid keskkonnamõjudes		Selgitab välja oma praeguste otsuste tulevikuolukorra või -keskkonnamõju.		
2	8.7.	Teadusuuringu printsiipide rakendamine	Kasutab uurimistööd tehes hea teadustava alusväärtusi (vabadus, vastutus, ausus ja objektiivsus, austus, hoolivus, õiglus, avatus ja koostöö).							
2	8.8.	Uuringute tegemine	Korraldab uuringuid, et suurendada teadmisi ja mõistmist, diagnoosida probleeme või selgitada välja vajadused ja nõuded.							

2	8.9.	Andmete töötlemine	Valmistab andmed analüüsiks ette ja töötleb neid (nt teisendab, anonüümb, muudab vormingut).	Andmekogumise ja struktureerimise oskus				- tunneb määruse Eesti õhuruumi kasutamise ja lennuliikluse teenindamine Tallinna lennuinfoirakonnas nõudeid ja oskab neid andmete töötlemisel rakendada, sh mõisab määrusest tulenevaid nõudeid Eesti õhuruumis teostatavale kütuse väljalaskmisele ning valgus- ja pürotehniliste seadmete kasutamisel;		Valmistab andmed analüüsiks ette töötleb ja valideerib neid (nt teisendab, anonüümb, muudab vormingut).	
2	8.10.	Andmete analüüsimine	Vaatleb andmeid korduvalt eri nurga alt, hindab tulemusi ning otsib neist mustreid ja kasulikke teavet (nt et toetada otsuse tegemist).	(Andme)analüüsioskus						Vaatleb auditi tulemusi, mõõtmisandmeid korduvalt eri nurga alt, hindab mõõtmistulemusi ning otsib neist mustreid ja kasulikke teavet (nt et toetada keskkonnamõtjude vähendamise tegemist).	
2	8.11.	Olukorra hindamine	Määratleb kliendi, organisatsiooni vm seisundi, positsiooni, vajadused, võimalused jmt vastavalt, küsitlustest, uuringutest või muudest allikatest kogutud teabele.					- tunneb Eesti aeronavigatsiooniteabe edastamise ja avaldamise korda ning nõudeid ja oskab neid rakendada, sh mõistab aeronavigatsiooniteabe allikate, teabe liikumise, teabe kehtivuse ja teabe kvaliteediga seotud nõudeid;		Auditeerib tarnija, tema protsesside, koostööpartneri, tarneahela keskkonnamõjuolukorra ning leiab keskkonnamõju vähendamise võimalused jmt vastavalt, küsitlustest, uuringutest või muudest allikatest kogutud teabele.	
1	9.	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Oskus teisi arendada ja õpetada, kuidas midagi teha. Oskus olla toeks ning leida sobivaid sekkumisviise, et probleem lahendada	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Õpetamis- ja juhendamisoskused	Õpetamis- ja juhendamisoskused
2	9.1.	Koolitus- või õppemeetodite valimine ja rakendamine	Valib ja kasutab õpetamisel olukorrale sobivaid koolitus- või õppeviise ja -toiminguid.								
2	9.2.	Õppetöö läbiviimine	Juhib ja suunab protsessi, et hõlbustada uute teadmiste ja oskuste omandamist, läimides teoreetilist ja praktilist õpet ning võtmepädevusi formaalse õpitegevuse käigus.								
2	9.3.	Juhendamisoskus	Juhendab ja toetab inimesi ülesannete täitmisel ning oma võimete arendamisel.			Juhendab ja toetab inimesi ülesannete täitmisel ning oma võimete arendamisel.					
2	9.4.	Nõustamine	Selgitab välja abivajaja probleemi, vajadused ja võimalused ning annab probleemi lahendamiseks professionaalset nõu.								
2	9.5.	Konsulteerimine	Jagab oma eksperditeadmisi teiste ekspertidega oma või teisest valdkonnast, et lahendada teiste või ühiseid probleeme.								
2	9.6.	Treeningute juhendamine	Viib läbi treeninguid (nt jooga, võitluskunstid, venitused). Edastab teistele spordialaga seotud oskusteavet treeneri või kogenuma sportlasena.								
1	10.	Loovoskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused	Toodete, teoste või ürituste loomise ja esitamise seotud oskused
2	10.1.	Kujutava kunstiteose loomine	Väljendab end maali, skulptuuri, installatsiooni, rakenduskunsti või muu materjali- või infotehnoloogilise meediumi abil.								
2	10.2.	Muusikateose komponeerimine	Loob heliteoseid ja teeb seadeid soolo- või saatepartidele, vokaal- või instrumentaalteostele.								
2	10.3.	Lavastamine	Loob kunstilisi lavastusi (nt tantsu-, muusika- või draamalavastus, film) etlavaks või salvestatud esituseks.								
2	10.4.	Loovteose esitamine	Esitab lavastatud või improvisatsioonilist muusikat, tantsu, sõnateatri- või tegevuskunstietendust vms vahetult publikule.								
2	10.5.	Disainimine	Loob ja arendab funktsionaalsust, esteetikat jms silmas pidades toote, teenuse, lahenduse vms ning loob eesmärgile vastava kujunduse.								
2	10.6.	Kujundamine	Loob tootest, nõuetest, vajadustest ja sihtrühmast lähtuva visuaalse kujunduse (logo, veebgraafika, digimäng, ruumi- ja lavakujundus jmt).								
2	10.7.	Loovkirjutamine	Kirjutab loomingulisi tekste kunstilisel, ajakirjanduslikul, reklaami või muul eesmärgil.								

2	10.8.	Teksti toimetamine	Kohendab kirjutatud või etteoletava teksti või väljaande sisu või vormi avaldamiskõlblikuks ning eesmärgile ja nõuetele vastavaks.							
2	10.9.	Tõlkimine	Teisendab peamiselt kõne või kirjutatud teksti ühest keelest teise keelde.							
2	10.10.	Retseptide ja menüüde väljatootamine	Loob uute toitude ja jookide retsepte või menüüsid, kombineerides uuenduslikke ja loomingsuliseid ideid.							
1	11.	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused	Loovtehnilised oskused
2	11.1.	Audiovisuaalteose tootmine	Loob ja arendab originaalteoseid taasesitamiseks televisioonis, kinos või muul viisil (nt film, reklaam, videojuhend, animatsioon vmt).							
2	11.2.	Filmimine	Loob koostöös režissööriga valgustehnikat ja kaameraseadeid kasutades kaadrite vajaliku olustiku. Liigutab vastavalt režiiplaanile kaamera asukohta, korrigeerib valgustust, häälestab kaamerat ning määrab fookuse ja kompositsiooni. Filmit, arvestades multikaamera töö põhimõtteid.							
2	11.3.	Loovteose monteerimine	Komplekteerib ja laadib arvutisse töötlemata video- või helimaterjali, valib kasutatavad kaadrid või heliriba/failid ning järjestab need sobiva tarvraabi abil.							
2	11.4.	Helindamine	Leiab sobiva tehnilise lahenduse heli kvaliteetseks esitamiseks ja salvestamiseks. Helindab elavat ettekannet, salvestab ja teeb heli järeltöötlust, et tagada kuulajale maksimaalse kvaliteediga muusikaelamus.							
1	12.	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused	Tervise ja heaoluga seotud oskused
2	12.1.	Tervise edendamine	Edendab elanikkonna tervise seisundi tagamiseks tervislike eluviise ja käitumist.							
2	12.2.	Liikumine	Teeb kehalisi tegevusi kindlal eesmärgil (nt ronib, ujub jmt).							
2	12.3.	Vältimatu abi osutamine	Osutab tervishoiuteenust olukorras, kus abi edasilükkamine või selle andmata jätmine võib põhjustada abivajaja surma või püsiva tervisekahjustuse.			Osutab tervishoiuteenust olukorras, kus abi edasilükkamine või selle andmata jätmine võib põhjustada abivajaja surma või püsiva tervisekahjustuse.				
2	12.4.	Perearstiabi osutamine	On tervisemurega inimese esimeseks kontaktiks tervishoiusteemis, ennetades, diagnoosides ja ravides enamikku haigustest.							
2	12.5.	Eriarstiabi osutamine	Lahendab inimeste spetsiifilisi tervisemuresid kas ambulatoorses, päeva- või statsionaarses ravis.							
2	12.6.	Õendusabi osutamine	Säilitab ja parandab patsientide tervislikku seisundit ning toimetulekuvõimet. Ravib ja toetab stabiilses seisundis patsiente ning leevendab nende vaevusi. Valmistab ette hooldusasutusse või sealt koju minekuks.							
2	12.7.	Hooldamine ja hoidmine	Abistab inimesi igapäevastes kodustes või koduvälistes toimingutes või rahuldab ajutise hooldusvajaduse.							
2	12.8.	Ravi- ja hooldusprotseduuride tegemine	Teeb inimese kehale või kehaosadele protseduure vee, vannide, leotiste, temperatuuri, auru, aroomide, massaaživahendite, nahale kantavate ainete, mähiste vmt abil.							
2	12.9.	Teraapia tegemine	Ravib või leevendab tavaliselt pikema perioodi jooksul inimeste vaimseid, füüsilisi, sotsiaalseid, käitumuslikke vms probleeme ja häireid. * Siia ei kuulu pere- ja eriarstiabi osutamine (vt oskusi 12.4. Perearstiabi osutamine ja 12.5. Eriarstiabi osutamine).							

2	12.10.	Iluprotseduuride tegemine	Pakub melgi-, juuksuri-, habemeajamis-, (d)epilatsioon- või küünehooldusteenust, iluravi jm iluprotseduure klientide soovitud välimise saavutamiseks või kunstilistel eesmärkidel (nt grimeerimine, kehamaaling, tätoveerimine, kehaaustamine jmt).							
1	14.	Looma- ja taimekasvatuse oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused	Loomade (sh veeloomad, putukad, lülijalgset) ning taime (sh seemed, samblikud jmt) kasvatamiseks, aretamiseks, hoolduseks ja raviks vajalikud oskused
2	13.1.	Loomade, lindude ja putukate hooldamine	Söödab ja hooldab igat tüüpi kodu- ja vangistuses elavaid loomi ja linde.							
2	13.2.	Loomade, lindude ja putukate ravimine	Osutab loomadele ja lindudele asjakohast veterinaariteenust, teraapiat vms.							
2	13.3.	Loomade ja lindude treenimine	Koolitab loomi ja linde, et õpetada neid soovitud viisil käituma kas mingite teenistussülesannete täitmiseks (nt politseitööd, juht- või teraapialoomana, näituse jaoks).							
2	13.4.	Tõuaretus ja paljundamine	Kasutab loomulikke ja kunstlikke paljundamistehnikaid tõugude paljundamiseks, parandamiseks ja täiustamiseks ning uute tõugude kulundamiseks.							
2	13.5.	Loomade ja lindude kütmine	Peab jahti või püüab loomi, linde või vangistuses peetavaid loomi, et viia nad tapale toidu või loomsete saaduste saamiseks, eluslooduse majandamiseks või kahjuritõrjeks ja haiguste leviku peatamiseks.							
2	13.6.	Taimede sordiaretus	Mõjutab taimesorte kunstliku valiku, ristamise ning mutatsioonide esilekutsumise teel.							
2	13.7.	Maaharimine	Valmistab maa ette ja säilitab põllumajanduslikuks või alanduslikuks kasutamiseks ning taime kasvu soodustamiseks.							
2	13.8.	Külvamine ja istutamine	Külvab, istutab ja paljundab põllumajanduskultuure, puid, lilli või muid taimi toidukultuuride ja muude toodete tootmiseks, keskkonna parandamiseks ja kaunistamiseks või teadusuuringuteks.							
2	13.9.	Taimede hooldamine	Kastab taimi, tõrjub kahjureid ja vähendab käitsi või tõrjastega puude, põõsaste jm taimede võra või rohtse osa mahtu välimise parandamiseks, noorendamiseks, saagikuse suurendamiseks, kasvu juhtimiseks või saagi hõlpsamaks koristamiseks.							
2	13.10.	Saagi koristamine	Lõikab, korjab, kogub kokku ja suunab töötlemise mitmesuguseid taimseid ja loomseid saadusi ning põllumajanduslikku toodangut.							
1	14.	Tehnilised oskused	Arendatavad võimed, mida kasutatakse tööks masinate, seadmete, tehniliste süsteemide või muude abivahendite ja tööriistadega	Tehnilised oskused	Tehnilised oskused	Tehnilised oskused	Tehnilised oskused	Tehnilised oskused	Tehnilised oskused	Tehnilised oskused
2	14.1.	Tehnoloogilise lahenduse loomine	Arendab tehnoloogiat, tarkvara, infosüsteeme, võrgustikke jm, et lahendada probleeme, rahuldada vajadusi, automatiseerida protsesse vms.			vt digipädevused				
						Autonoomsed laevad				
						Laevade ümberehitus (Retrofit)				
2	14.2.	Tehnoloogia valimine	Valib töö tegemiseks või eesmärgi saavutamiseks sobilikud tööriistad, tehnilised meetodid, seadmed ja materjalid.			Valib töö tegemiseks või eesmärgi saavutamiseks sobilikud tööriistad, tehnilised meetodid, seadmed ja materjalid.			Valib protsesside automatiseerimiseks või eesmärgi saavutamiseks sobilikud digitaalsed tööriistad, tehnilised meetodid, seadmed ja materjalid.	
2	14.3.	Paigaldamine	Paigaldab nõuetele vastavaid seadmeid, masinaid, kaableid või programme.							

2	14.4.	Seadistamine ja kasutuseks valmis seadmine	Seadistab masinaid või seadmeid ning asendab või muudab tööriistu, rakiseid, fiksaatoreid ja lisasid, et seada neid töökorda. Seab kasutuskorda ja kontrollib tarvikuid, lisatarvikuid ja vahendeid.							
2	14.5.	Tehniline testimine	Testib seadmeid või tarkvara elektrooniliselt, mehaaniliselt vm moel korrasoleku kontrollimiseks, jõudluse määramiseks või probleemide tuvastamiseks.			Testib seadmeid või tarkvara elektrooniliselt, mehaaniliselt vm moel korrasoleku kontrollimiseks, jõudluse määramiseks või probleemide tuvastamiseks.				
2	14.6.	Tehnoloogia kasutamine	Kasutab töö tegemiseks kõiki eeldusi, tingimusi ja eesmärgi arvestavat sobivaimat tehnoloogiat, seadet, tööriistu vm.			Kasutab töö tegemiseks kõiki eeldusi, tingimusi ja eesmärgi arvestavat sobivaimat tehnoloogiat, seadet, tööriistu vm.				
2	14.7.	Tarkvara kasutamine	Kasutab arvutisüsteemi abil programme, rakenduste, protseduuride, reeglite ja nendega seotud dokumentatsioonide kogumit (nt operatsioonisüsteem, viirusetõrje, kontoritarkvara, videomäng, veebilehitseja jm), mis on tarvilikud arvutisüsteemis toimingute tegemiseks.			Kasutab arvutisüsteemi abil programme, rakenduste, protseduuride, reeglite ja nendega seotud dokumentatsioonide kogumit (nt operatsioonisüsteem, viirusetõrje, kontoritarkvara, videomäng, veebilehitseja jm), mis on tarvilikud arvutisüsteemis toimingute tegemiseks	erialased IT oskused		Kasutab arvutisüsteemi abil programme, rakenduste, protseduuride, reeglite ja nendega seotud dokumentatsioonide kogumit (nt operatsioonisüsteem, viirusetõrje, kontoritarkvara, videomäng, veebilehitseja jm), mis on tarvilikud arvutisüsteemis toimingute tegemiseks.	
2	14.8.	Tehnoloogia hooldamine	Teeb seadmetele igapäevast hooldust, määrab hooldusvajaduse ja -välba, et taagda seadmete ohutus ja pikem tööiga.							
1	15.	Käitlemisoskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused	Inimeste, loomade, toodete, ainete, materjalide vm objektide käitlemise, töötlemise ja valmistamisega seotud oskused
2	15.1.	Toiduainete käitlemine	Töötleb toidu toorainet vastavalt toiduainete käitlemise erinõuetele, et muuta aine maitseomadusi, välimust, kvaliteeti, tarbitavust, säilivust jmt ning valmistada mitmesuguseid pooltooteid ja valmislooteid.							
2	15.2.	Ohtlike ainete käitlemine	Kogub, ladustab, kõrvaldab ja käitleb tervist või keskkonda ohustavad materjalid või ained.			Kogub, ladustab, kõrvaldab ja käitleb tervist või keskkonda ohustavad materjalid või ained.			Kogub, ladustab, kõrvaldab ja käitleb tervist või keskkonda ohustavad materjalid või ained.	Kogub, ladustab, kõrvaldab ja käitleb tervist või keskkonda ohustavad materjalid või ained.
2	15.3.	Jäätmete käitlemine	Kogub, sorteerib, suunab ringlusse ja kõrvaldab mitmesuguseid jäätmeid eesmärgiga vähendada keskkonnamõjusid.			Kogub, sorteerib, suunab ringlusse ja kõrvaldab mitmesuguseid jäätmeid eesmärgiga vähendada keskkonnamõjusid.	- materjalikasutus ja taaskasutus;		Kogub, sorteerib, suunab ringlusse ja kõrvaldab mitmesuguseid jäätmeid eesmärgiga vähendada keskkonnamõjusid.	Kogub, sorteerib, suunab ringlusse ja kõrvaldab mitmesuguseid jäätmeid eesmärgiga vähendada keskkonnamõjusid.
2	15.4.	Materjalide töötlemine	Töötleb materjale spetsiaalsete tehnikatega, et muuta nende kuju, pinnatöötlust, olemust vm omadusi.							
2	15.5.	Pindade katmine	Katab detaili või materjali pinna ettevalmistamise, kaitsmise või kaunistamise eesmärgil teise materjali või ainega.							
2	15.6.	Esemete valmistamine	Valmistab kahest või enamast detailist koosneva toote, kasutades detailide ühendamiseks mitmesuguseid meetodeid ja tööriistade kombinatsioone.							
2	15.7.	Segude valmistamine	Segab või eraldab käitsi või seadmete abil eri tüüpi tahkeid või vedelaid aineid. Muundab materjale ühest vormist teise segamise, kuumutamise või keemilise reaktsiooni teel.							
2	15.8.	Koristus- ja puhastustööde tegemine	Hoiab seadmed, ruumid, ala vm korras ning puhastab need mustusest või saastest.							
2	15.9.	Logistika korraldamine	Planeerib, koordineerib ja teostab inimeste, loomade, esemete, ainete vm liigutamise ja korraldamisega seotud tegevusi.						Planeerib, koordineerib ja teostab inimeste, loomade, kaupade, materjalide vm liigutamise ja korraldamisega seotud tegevusi optimaalsel keskkonda ja ressursse säästval moel.	Planeerib, koordineerib ja teostab inimeste, loomade, kaupade, materjalide vm liigutamise ja korraldamisega seotud tegevusi optimaalsel keskkonda ja ressursse säästval moel.
1	16.	Ehitustehnilised oskused	Arendatavad võimed, mida kasutatakse ehitustööde tegemisel	Ehitustehnilised oskused	Ehitustehnilised oskused	Ehitustehnilised oskused	Ehitustehnilised oskused	Ehitustehnilised oskused	Ehitustehnilised oskused	Ehitustehnilised oskused
2	16.1.	Arhitektuurne projekteerimine	Töötab välja ruumilise terviklahenduse, ühendades tehnoloogilised, tehnilised, kunstilised ja ökonoomilised lahendused.			Sadamate projekteerimine säästlikuse printsiipide lähtudes				

2	16.2.	Pinnasetööde tegemine	Teisaldab pinnase vastavalt projektile. Nt süvendab, taidab, silub edasiste tööde ettevalmistuseks, kahjustuste kõrvaldamiseks vms.			Süvendustööde läbiviimise tundmine ja selle keskkonnamõjude hundamine				
2	16.3.	Ehituskonstruksioonide ehitamine	Monteerib ehituselemente, ühendades nad suuremaks struktuuriks või tooteks (nt hoone katus) vastavalt spetsifikatsioonidele ja plaanidele.							
2	16.4.	Ehituslike erisüsteemide ehitamine	Ehitab või paigaldab spetsiifilisi süsteeme või tehnoloogilaid (nt elektri-, tuleohutus-, sidesüsteemid), et täita ehitusprojekti seatud funktsionaalseid või tehnilisi nõudeid.							
2	16.5.	Ehitusmaterjalide paigaldamine	Paigaldab ehitusdetalle ja ühendab nad struktuuri või tootesse vastavalt spetsifikatsioonidele ja plaanidele.							
2	16.6.	Ehituslike eriosade paigaldamine	Koostab, komplekteerib, paigaldab ja testib hoonesiseid süsteeme ja nende komponente.							
2	16.7.	Parandamine	Asendab või parandab kulunud või katkise ehitise, masina, eseme või selle osa.							
2	16.8.	Restaureerimine	Taastab ehitise, kunstiteose, mööbli vrn kunsti- või kultuuriväärtusliku eseme varasema kuju ja/või väljanägemise, eemaldades hilisemad sobimatud täiendused ja täiendades algseid, kuid kahjustatud või muudetud osi.							
2	16.9.	Lammutustööde tegemine	Lammutab, tükeldab või lõhub ehitised, sõidukid või seadmed nende taaskasutuseks, ümbertöötamiseks või lõplikult ladestamiseks, kasutades lammutatava liiki, tööde ajapirangut, keskkonda ja oskusteavet arvestavaid meetodeid (nt kontrollitud lõhkamine, lammutuskuuli või pneumpuuri kasutamine või valikuline lammutamine).							